

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
27.9.2016
Taltionumero
4075
Diaarinumero
1045/3/15

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus ja hallintoriita-asia

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Hämeenlinnan hallinto-oikeus 16.3.2015 nro 15/0189/3

Asian aikaisempi käsittely

Hämeenlinnan terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan yksilöjaoston viranhaltija on päätöksellään 1.4.2014 hylännyt A:n hakemuksen hänen henkilökohtaisen avustajan ateriakorvauksen hyväksymisestä.

Hämeenlinnan terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan yksilöjaosto on päätöksellään 22.5.2014 (§ 52) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt A:n valituksen yksilöjaoston päätöksestä.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan sosiaalipalveluista on maksutonta muun muassa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaspalvelulaki) 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilökohtainen apu.

Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle muun muassa henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Saman lain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kunta voi järjestää henkilökohtaista apua korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut.

Vammaispalvelulain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 §:n muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 166/2008 vp) 8 d §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lakisääteisten maksujen ja kustannusten lisäksi korvattaviksi tulisivat myös muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Niitä voi syntyä jo ennen työsuhteen alkua liittyen avustajan rekrytointiin sekä vaikeavammaisen henkilön omaan kouluttautumiseen työnantajana toimimiseksi. Välttämättömiksi kuluiksi voidaan katsoa myös avustajan matkakulut tilanteissa, joissa avustaminen edellyttää matkustamista työnantajan mukana esimerkiksi vaikeavammaisen henkilön työn tai harrastusten yhteydessä. Kunnan korvausvelvollisuutta määriteltäessä olisi edelleen otettava huomioon lainsäätäjän aikaisempi kanta siitä, että vammaisen tai sairautensa edellyttämä henkilökohtaisen avustajan tarve kustannetaan kokonaisuudessaan kunnan varoista (StVm 39/1994).

Asiassa esitetty selvitys

Valituksenalaisen päätöksen selosteosasta ilmenee, että A:lle on myönnetty henkilökohtaista apua korvaamalla henkilökohtaisen avustajan kustannukset 25.4.2011 lukien. Hämeenlinnassa asuva A opiskelee Hyvinkäällä ja hän käy työssäoppimisjaksolla Tampereella.

Oikaisuvaatimuksessaan A on ilmoittanut, että hänen työssäoppimispaikassaan ei ole ollut aiemmin mahdollisuutta säännölliseen ruokailuun opetuskeittiön ollessa opetuskäytössä. Vasta viime aikoina on käytettävissä ollut pieni taukotupa, joka sekään ei aina ole käytettävissä. Koulussa avustaja ei voi säilyttää ruokaansa opettajien huoneessa, joka ei ole edes A:n pyörätuolille soveltuvan luokkahuoneen läheisyydessä. Lisäksi on huomioitava, että avustaja joutuu auttamaan häntä ruokailuissa.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Asiassa on riidatonta, että A on vammaispalvelulaisissa tarkoitettu vaikeavammainen henkilö, joka on oikeutettu henkilökohtaiseen apuun. Henkilökohtaista apua järjestettäessä kunnan korvausvelvollisuuden piiriin kuuluvat henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Kunnan tulee korvata avustamisesta aiheutuvat välttämättömät kulut, jotta avustaminen on tosiasiasa mahdollista ilman, että vaikeavammaiselle itselleen syntyy avustamiseen liittyviä kuluja. Tällöinkin kunnan korvausvastuun alaisuuteen kuuluvat vain välttämättömät avustamisesta aiheutuvat kohtuulliset kulut.

A on vaatinut henkilökohtaisten avustajiensa ateriakorvausten kustantamista ajalta, jolloin avustajat avustavat A:ta hänen opiskelu- ja työharjoittelupaikassaan. A:lla ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta maksaa työntekijöille ateriakorvausta näiden työskennellessä tavanomaisissa työntekopaikoissaan. Kyse ei ole lakisääteisestä maksusta tai korvauksesta, joka kunnan tulisi korvata vammaispalvelulain nojalla.

Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, joka osoittaisi, että henkilökohtaisilla avustajilla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta tavanomaiseen ruokailuun mainituilla työnsuorituspaikoilla tai näiden paikkojen läheisyydessä. Avustajille mahdollisesti syntyvät ylimääräiset ruokailukustannukset eivät siten liity avustamiseen sillä tavoin, että niitä voitaisiin pitää avustajasta aiheutuvina välttämättöminä kuluina.

Haetut ateriakorvaukset eivät kuulu kunnan vammaispalvelulain mukaisen korvausvelvollisuuden piiriin, joten lautakunta on voinut hylätä A:n hakemuksen.

Hallintoriita

A on vaatinut, että hänelle korvataan takautuvasti avustajien ateriakorvauksista aiheutuneet kustannukset marraskuulta 2013 lähtien. Koska hallinto-oikeus on edellä tässä päätöksessään katsonut, että perustetta ateriakorvausten korvaamiselle ei ole, myöskään A:n vaatimuksen hyväksymiselle ei ole edellytyksiä.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hänelle myönnetään vammaispalvelulain mukaisena korvauksena henkilökohtaisille avustajille ateriakorvaukset.

A on vedonnut siihen, että vaikka työehtosopimuksen mukaiset ateriakorvaukset eivät tulisikaan sovellettavaksi, ei se poissulje sitä, etteikö ateriakorvausten maksaminen olisi työnantajalle muun työlainsäädännön mukaan veloitteena. Näin ollen kunnan on korvattava muu vammaispalvelulain mukaan korvattava välttämätön kulu. Avustajan ruoan säilyttäminen on mahdotonta järjestää kyseessä olevissa työpisteissä.

Hämeenlinnan terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan yksilöjaosto on antanut selityksen, jossa on esitetty valituksen hylkäämistä.

A:n tehtävä työnantajana on järjestää avustajilleen mahdollisuus ruokailuun kaikilla tavanomaisilla työskentelypaikoilla, esimerkiksi omin eväin tai muutoin. Tämä on mahdollista niin oppilaitoksen tiloissa kuin työssäoppimispaikassakin.

A on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Ahti Vapaavuori
hallintoneuvos

Leena Äärilä
hallintoneuvos

Mikko Pikkujämsä
hallintoneuvos

Vesa-Pekka Nuotio
hallintoneuvos

Antti Pekkala (t)
hallintoneuvos

Marianne Kivistö
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Hämeenlinnan terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunnan yksilöjaosto